

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 323 (3455) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Nekrolog 1943

Írta: PÁCZAY LÁSZLÓ

Hogy búcsúzzam Tőled, mikor Ben-
ned éltem 1943? Vagy csak vágy, for-
ró löktető akarás lett ebből az egyé-
lyvadásból?

Itt, egymás között bevallom: nem
kaplam meg azt, amire vágyva vár-
tam. Indulósod is dolyfős. zsarnoki
völl Ezerekilencszáznegyvenhárom.
Véres orgiákban tomboltad ki szesz-
lyedet. Százerek költöztek álszálló
nélkül a másvilágra.

„Pax vobis...” — szállt az Ige, de
Te nem hallgattad szavát s titáni győ-
zelmet mennydörögtél. Adtál új hé-
roszokat, de magasztos megdicsőülé-
sük elhalványult égő városok rőt fé-
nyénél. Fellámadásért könyörgő fo-
hászba ágyú dörgött s géppuska ke-
lepett... A rémült ember felnézett a mo-
gasba s bűnbánó hallelujája kereste
elvesztett hitét, megtagadott Istenét.

Nekem sem volt nyugtom. Lázál-
mok gyötörték s nem sejtettem azt a
sok izgalmat, remegést, csalódást,
reményt, örömet és szomorúságot,
melynek mégis részesevé tétél. Oh,
1943! Milyen kegyetlen is tudtál len-
ni! Rádólvassam a kenyérgyegyet és
fűszeres komédiát, az emlékezetes
színházi esteket és sorbanállást, tü-
dőbajt és izgalmas meelinget, árvizet
és pártszakadást, boxmérkőzést és
pufók ikreket, hősi halottakat és dö-
zsölő sznobokat, fekete piacot és az
odókat?...

Különbem miért soroljak mindent
fel hiszen mindez úgy is már a múlté.
Akár a téli ismeretségi pezsgős mámo-
rával, confettis hangulatával, meg a
lavaszi Csalódás időszakai műtyűkéi-
vel, neveléses pattanásaival s szív-
billentyűtágulásával. A múlté meg a
kődös és kedves emlékezésé a nyári
Csillag, mely egy strand tisztá tükré-
ből ragyogott csábitón felém. S az
őszi, halkán zizegő, arany sugaras Él-
mény? Hidd el, Te kivénhedt, haladó
torzszülött, hogy ez az Élmeny csodá-
latos mesévé szinesedett bennem s a
megérintett pillanatokon keresztül
éreztem énem különböző egyénisé-
geinek drámai viaskodását. Fenéki-
g ürittem a kelyhet s megmámorosod-
tam a Sacy izü bájjaltól...

Ezt az Élmenyt is a mulandóság te-
nekellen sőttségébe akarod ragadni?
Nem felelsz? Igaz. Neked már ütött
az utolsó órád. nincs erőd. S oh,
nézd, milyen könyörtelen törvényszé-
rűséggel halad az óramutató! Még
három perc, még kétfő... Most az ősz-
szekocintott poharakon keresztül fel-
újjong a világ: új esztendő! Megjött.
Te meg vén salabakter elfekszel ha-
talmos, rozoga szekereden, kinyulsz,
miközben nekiteszül tizenkét lovad, a
tizenkét hónap: három tél-fehér, há-
rom rög-barna s az a hat áldott, ka-
lászahajú sárga meg rézderes — és el-
kocognak Veled. Nekünk meg itt ha-
gyod fájó emlékedet: a szenvedést.
Magszületél s elmúltál, mert így

Berlinben is katonai döntést várnak az új esztendő első harmadától

Pescara elleni támadásra készülnek Montgomery csapatai. Eredményesen tartóztatják fel a németek Ortonától északra a kanadaiak előnyomulását — Churchill további üdülés céljából ismeretlen helyre távozott eddigi tartózkodási helyéről

Zürich. (Bud. Tud.): A Tat berlini tudósítója írja: Berlinben a feszült figyelem légköre uralkodik, aminek okát tudajdonképpen senki sem tudja pontosan. Tény azonban, hogy nemcsak jól tájékozott körökben, hanem a közönség is nagy eseményekre számít. Nem lehet minden további nélkül megállapítani, hogy ez a tény összefügg-e az az angolszász hírveréssel, amely a teheráni értekezlet óta egyre erősebb mértékben foglalkozik a betörés lehetőségével, vagy pedig csak ideghabotot jelent? Berlinben még sohasem terjedt el az a meggyőződés annyira, mint most, hogy az új év első harmada valamelyik oldalon katonai döntéssel jár. Németországban senki sem hiszi, — írja a svájci újságíró, — hogy a megtorlás kifejezés csak üres szó és mint megállapítható, ezt a megtorlást az angolszászok is komolyan veszik. Bár senki sem tudja, hogy Nagybritannia vezetői miként vélekednek magukban a megtorlásról, mindazonáltal semleges megfigyelők úgy vélik, hogy a megtorlás órája kezdetét jelentheti, talán nem döntő, de igen nagy jelentőségű és borzalmas háborús szakasznak. Német vélekedés szerint az angol sajtóban az elmúlt napokban az európai betörés kérdésének megbeszélése tetőpontra hágott. Erről Berlinben kijelentik, hogy semmiféle hírverés sem bír el ilyen megterhelést 24 nappal tovább. Ha a betörés legkésőbb 3 hét alatt nem valósul meg, akkor ez olyan lesz, mint bumerang, amely Anglia és Amerika közelébe száll vissza, ahol azután óriási, keserű kijózanodást kell kiváltania.

Ismételten elítélte a Szentatya a Vatikán elleni angolszász légitámadást

Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: XII.ik Pius pápa szerdán fo-
gadta a nemesi gárdát, amelynek főka-
hitényája újévi jókívánságait tolmácsol-
ta. A Szentatya válaszában elítélő sz-
valkál emlékezett meg a Vatikánváros
elleni angolszász légitámadásról. Mi-
ként a bíborosi testület karácsonyi üd-
vözetének fogadásakor, most is meg-
bélyegezte a kereszténység szent he-
lyeinek bombázását, majd köszönetet
mondott a gárdának a nehéz pillana-
tokban tanúsított bátorságáért és hűsé-
géért.

A Post írja: Zürich jelentés szerint
Montgomery csapatai Ortona megszá-
lása után a Pescara elleni támadásra

készülnek. A harcok jelenleg Ortonától
északra folynak, ahol a kanadaiak elő-
nyomulását a németek eredményesen
megállítják. A nyugati szakaszon az
amerikai és francia csapatok a Monte
Cassino körül levő völgyben próbálnak
előrejutni.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI
jelenti: A japán légierő repülőgépei de-
cember 27-én, mint a Domei Iroda je-
lenti, támadást intéztek Suihesvan el-
len. Ez alkalommal elkeseredett har-
cokban 18 repülőgépet lőttek le, illetve
rongáltak meg. A japán veszteség 4 gép
volt, melyek pilótái önként vetették
magukat az ellenséges célokra.

Svájci lap London és Moszkva balkáni kártyajátékáról

Lisszabomból jelentik: (MTI) A brit
hírszolgálat jelenti Londonból: Chur-
chill brit miniszterelnök eddigi tartó-
zkodási helyéről ismeretlen helyre távo-
zott, néhány hetes további üdülésre.

Genf-ből jelentik: (MTI) A Gazette de
Lausanne a napi eseményekhez fűzött
megjegyzéseiben kiemeli a London és
Moszkva között néhány hete folyó bal-

káni kártyajátékot, amely annyira jel-
lemző a nagyhatalmak egymásközötti
viszonyát.

— Megvan az a veszbély — írja a lap
— hogy megszűnik az Egyesült Ál-
lamok érdeklődése Európa iránt. Angliá-
nak pedig nem lesz módjában olyan
mértékben érdeklődni mint amennyire
erre szükség lenne mialatt a Szovjet

íteltetett. Nyugodjál békében, már
nem neheztelek tévelygésedért. Nem
is említelek többé, mert minél több
epizódodat idézem, oh néhai Ezerki-
lencszáznegyvenhárom, annál jobban
érezem, hogy — felejtetek.

Furcsa év voltál. Gyönyörű, kelle-
mellen, ienséges utálatos, véres, kö-

nyörtelen, neveléses, gazdag, egy-
szerű és irappáns. Sokszor egy-egy
pillanatot, mintha évekig tartott vol-
na... és mégis a 365 napod szinte egy
pillanatként repült tava. Hiszem, hogy
az utánad következő év rendesebb és
főleg bekésebb, igazabb lesz. No, jó
éjt, 1943!

kezdi mindenhol otthonosan befészkel-
ni magát.

A lap szerint a legrövidebb idő alatt
döntés történik arról, vajjon az ifjú
Péter király valóban követi-e Bene-
példáját és szintén elutazik Moszkvá-
ba, hogy ott sikraszálljon trónjának es
népe ama részének védelmére, amely
hü maradt hozzá?

Stockholmból jelentik: (MTI) A Né-
met TI jelenti: A Socialdemokraten
londoni levelezője beavatott diplomá-
ciai körökből arról értesül, hogy 24
éves lengyel-angol eségélyezződésről
szól a tervezet, amelyet lengyel oldal-
ról Eden angol külügyminiszter elé
terjesztettek.

Benedetto Croce lapját megszüntették a szövetségesek

Zürichből jelentik: (MTI) A Corriera
della Serra szerint Benedetto Croce
lapja, a La Critica, amelyet Bariban
adnak ki, a szövetségesek rendelkezé-
sére megszüntette megjelenését. A lap
megjegyzi, hogy a fasiszta kormányzat
idején a lap, bár fasisztaellenes állás-
pontja volt, mindig rendszeresen meg-
jelentetett.

Bizonytalan időre elnapolták a képviselőház üléseit

Budapest. (MTI.): Csütörtökön rövid
alaki ülést tartott a képviselőház. Nem
sokkal 12 óra után Tasnády Nagy And-
rás elnök nyitotta meg az ülést, ame-
lyen a kormányt Radocsay László igaz-
ságügyminiszter képviselte. A napirend
egyetlen pontja volt a Ház döntése az
1941. évi 26. t. c.-ben a minisztérium-
nak adott és utóbb kiterjesztett felha-
talmazásáról szóló törvényjavaslat meg-
hőszabításáról készült javaslatának a
felsőházban módosított második szaka-
száról.

Hunyadi-Buzás Endre előadó ismer-
tette a Ház közjogi bizottságának jelen-
tését. Megokolta, hogy a bizottság a
második szakasz módosítását miért nem
fogadta el és miért javasolta a második
szakasz törletét. A házszabályok értel-
mében a jelentésről nem lehet vitatkoz-
ni, ezért az elnök feltette a kérdést. A
Ház a felsőház módosítáát nem tette
magáévá. A csütörtöki ülés napirendje
ezzel kimerült.

Az elnök javasolta a Ház üléseinek
bizonytalan időre való elnapolását, amit
a Ház magáévá tett. Ezzel a képviselő-
ház csütörtöki ülése egynegyed 1 órakor
végetért.

Cigányok a bíróság előtt

Nagyvárad, dec. 30. Gábor István tekerőpataki házalókereskedő cigány és fia, Kovács János (ez a nevkülönbözőség onnan van, hogy amikor a fiú született, Gábor János és felesége — ez utóbbi szavaival élve: még nem voltak „meghitelve”, csak később esküdtek meg) ez év szeptemberében különféle textilárakat vásároltak részint saját céljaira, részint továbbeladás céljából Balázs Ferenc, Tóth Ferenc, Dezső Péterné, Nagy Gézné, Hirsch Mórné, Kolozsvári és Moskovitz Izidor, özv. Jankovits Miksáné, Markovits Béláné és Balog Ferencné nagyváradai textilkereskedőktől, a vádirat szerint a megengedett árnál drágábban. Emiatt a két cigány, mint viszonteladó vevő, a többiek pedig mint eladók kerültek árdrágításért a nagyváradai törvényszék dr. Gavallér László büntető egyeshírája elé, amikor is a vádat dr. Duthay kir. ügyész képviselte, a védelmet pedig dr. Krüger Jenő, dr. Könyves Ervin, dr. Kristóf Gyula, dr. Hosszú Gyula, dr. Sebő és dr. Mucsi ügyvédek látták el.

— *Vagyona van-e?* — kérdi a bíróság Gábor Istvántól, a nagybajszú, idősebbik cigánytól.

— *Hát van házam, meg földem,* — mondja az öreg, hamisítatlan cigánydialektusban.

— *Mennyit ér az, megér 15 ezer pengőt?*

— *Hát megír, de nem adom el,* — válaszolja az öreg általános derültség közepette.

Egyébként általában vallanak a vádlottak egyenesen; akinek van bűne, beismeri, akinek nincs, annak a helyzete is gyorsan tisztázódik. Jeremiás Ákos szakértő felvilágosításai alapján — csupán Tóth Ferenc és Moskovitz Izidor tagadja, hogy a két cigány náluk magasabb áron vásárolt volna. A cigányok azonban, bár ez rájuk nézve is terhelő, kitartanak állításuk mellett a szembeállítás során is. Ezért tanuként

hallgatják ki az öreg cigány feleségét és „menyét”, Gábor Mária-t is, aki vadházaságban él Kovács Jánossal, a fiatalabb cigánnyal.

— *Lány maga, vagy asszony?* — kérdi Gábor Mária-tól a bíróság.

— *Asszony,* — szól közbe az idősebbik cigányasszony, — *csak nincsenek meg-hitelve...*

— *Akkor hajadonnak számít,* — mondja ki a bíróság.

— *Ván más nyolcs gyerke,* — fűzi még hozzá az anyós.

Fontos rendelet a gépjárművek üzembentartóinak

A nagyváradai rendőrkapitányság vezetője az alábbi fontos rendeletet adta ki:

Mindazok a személygépjárművek tulajdonosai akik E. vagy Ü. megkülönböztető jelzést honvédségi (honvédelmi) miniszteri, vagy hadtestparancsnoksági mentesítés alapján kapták meg, gépjárművük közötti forgalomban való további használatának engedélyezését, 1944 január 20-ig kérhetik a kereskedelmi és közlekedésügyi minisztertől.

A kellőképpen megindokolt kérvényt, amelyben a gépjármű forgalmi rendszámát, gyártmányát, típusát és első üzembentartásának napját is fel kell tüntetni, oszlatni kell a honvédségi mentesítési eredetiben vagy hivatalos másolatban, a kereskedelem és közlekedésügyi miniszterhez kell címezni. A kérvényt az illetékes gépjárműkerület elsőfokú iparhatóságánál kell benyújtani, 1944 január 20-ig.

Az érvényes honvédségi mentesítés alapján az idő szerint forgalomban lévő személygépjárművek csak 1944 február 28-ig vehetnek részt a forgalomban. Azok a személygépjárművek tu-

A két asszony egyébként úgy vall, mint a két cigány, Moskovitz és Tóth azonban velük szemben is tagad.

— *Ném esküdök én hámsan,* — mondja erre méltatlankodva Gábor Mária, — *irdekes állapotos asszony vagyok én, megverne az Isten... Szászor is megesküdök in...*

Azt többször is elmondja, hogy „irdekes állapotos asszony”. Ugy látszik, náluk így hívják ezt az állapotot.

Moskovitz Izidor két kiszolgálónőjét hallgatja ki még a bíróság, majd sor kerül a vád- és védhészédokra, amelyek lapunk zártakor még tartanak.

lajdonosai, akik kérvényt a rendelet értelmében nem nyújtanak be, a megkülönböztető jelzéseket E. és Ü. betű és a hatósági jelzéseket, a forgalmi engedélyt, az igazolólapot, a rendszámablakot 1944 február 28. után azonnal adják be az illetékes rendőrhatalomnak, mert ellenkező esetben kihágást követnek el és eljárás indul ellenük.

„Marica grófnő“ a MAV kulturtermében

A MAV „Turul” Dal-, Zene- és Őnképző Egyesület január 2-án délután 5 órai kezdettel az Almühely kulturtermében előadja a Marica grófnőt, Szerzők: Marica grófnő; Andrásy Aliz, Török Bálint tisztartó; Sike Zoltán, Liza a húga; Fudally Manyi, Cecília, nagynéni; Mészáros Lajosné, Populescu herceg; Kenderessy Szabó Pál, Zsupán báró; Domby József, István gróf; Balázs Antal, Mihály, öreg hajdu; Kiss István, Kudelka, komornyik; Béhr Tibor, Lidi, cigányleány; Sztankovics Jucika, Ilka; Sücs Rózsika, Grozaveszku; Dávid Sándor, Legények, leányok; Bondor János, Gantner Cecília, Dávid Erzsébet, Vadász Ilonka, Gránicz Anna, Danieovszky József, Hugyák Imre, Drágos János, Rácz József, Vass Béla, A táncokat betanította M. Antalfy Margit.

A darabot Acher Jakab, az egyesület kiváló rendezője tanította be, aki már sok előadásban megmutatta rendezői képességét. A színdarab énekszámait Vincze László tanította be és a zenekart is ő vezényli. Sűgő: Kruzs János.

Az előadás iránt maris nagy az érdeklődés, amelyet teljes mértékben megérdemel a MAV kitűnő művészgárdája.

Miért néptelenedik el a tanítói pálya

A Magyar Tanítók Otthona a közelmúltban pályázatot rendezett arról a kérdéssel, mi az oka a tanítói pálya elnéptelenedésének. A kiküldött bíráló bizottság most hozta meg döntését a beérkezett pályaművek felett. Az első díjat Józsa Rezső, a második díjat Marosvári Tibor, a harmadik díjat Horváth Gyula pályaművének ítélték. Ezenkívül jutalomban részesítették Waniček Rezső, Hock János és Sághy Gyla pályamunkáit. (Magy. Tud.)

Hirdessen a Magyar Lapokban

Mozik műsora:

APOLLÓ: Boltrány.

BELVÁROSI: Szerelmes asszonyok.

CASINO: Gyurkovits flák.

KORONA: Köttesben.

Tudja-e Ön..

... hogy miért szaladnak a frissen kikelt csirkék anyjuk után? A legtöbb ember a kérdésre azt a feleletet adná hogy azért, mert ösztönösen anyjukat látják benne, az állatlélektan azonban megállapította, hogy a csirkék mindig az után szaladnak, akit vagy amit először megpillantottak. A természetben ez természetesen rendszeren a tyúk, amely kiköltötte őket, ha azonban a csirkék a költőgépben látják meg a napvilágot, azt fogják követni, aki a gépből kivette őket.

... hogy mi az oka a közmondásos őszi légyhullásnak? A legyek korántsem természetes halált halnak hanem tümegmérgezésben pusztulnak el. A mérgezés okozója egy parányi gomba, mely finom, láthatatlan por alakjában száll a levegőben és a légy testének szőröcskéire rakódik le. A légytesterek útján a gombák innen a testbe kerülnek, ahol gyorsan elszaporodnak és belülről az egésztest felémészik, úgyhogy csak a mintegy fehérlisztporral bevont külső víz marad meg. Ez a por ismét más legyeket fertőz meg és így néhány nap alatt a legyek milliárdjai hullanak el.

... hogy az anyag eddig ismert három halmazállapotán, a szilárd, cseppfolyós és gázemű halmazállapoton kívül a fizika újabban egy negyediket is megkülönböztet, az úgynevezett plazmaállapotot? Ez a halmazállapot 6—10.000 Celsius foknál áll be. Ennél az óriási hőmérsékletnél természetesen minden ismert anyag teljesen gázeművé változik, ez a halmazállapot azonban rendkívül magas elektromos vezetőképeségével lényegesen különbözik az alacsony hőfokú gázállapottól. Ennek a nagy vezetőképeségnek a strassburgi egyetem kutatói szerint az a magyarázata, hogy a molekulák és atomok nagy része erős összeülkőzéseik folytán elektronszálakból elvesztik egy-egy elektront, úgyhogy a gáz most már semleges molekulák, illetőleg atomok, szabad elektronok és pozitív ionok keverékéből tevődik össze.

... hogy a német főzeléktermelési kísérleti intézet paprika és paradicsom keresztezéséből gyümölespaprika új gyümölcsöt tenyésztett ki? Ize részben a paradicsoméra, részben a barackra emlékeztet, a paprikával azonban már sem szagban, sem ízben nem mutat hasonlóságot. A mély piros színű húsos és leves gyümölcs, mely különösen alkalmas nyers állapotban való fogyasztásra, elsősorban nagy cukor-, C-vitamin és karotintartal-mával tűnik ki. Élettani értéke messze felülmúlja az eddig leg-egészségesebbnek tartott narancsot és citromot is. Termelésére legal-kalmasabb a teljesen humuszos talaj és körülbelül ugyanazt a kezelést kívánja meg, mint a paradicsom.

Herczeg Ferenc: „Sohasem lett volna belőlem költő és közig, ha nem élek Budapesten”

Herczeg Ferenc 20.ik születésnapja alkalmából a főváros törvényhatósági bizottsága üdvözlőiratot intézett a nagy magyar íróhoz. Az üdvözlő iratot, melyet művészi formában készítettek el, Szendy Károly polgármester személyesen adta át Herczeg Ferencnek. Most hozták nyilvánosságra azt a válaszelevét, amelyet Herczeg Ferenc az alkalomból a főváros polgármesteréhez írt és amelyben köszönetet mond a főváros közönségének üdvözléséért. A válaszelevél így szól:

— Budapest Székesfőváros Törvényhatósága a nyolcvanadik születésnapom alkalmával arra a páratlan és nem remélt kitüntetésre méltatott engem, hogy díszpolgári oklevéllel ajándékozott meg. Nyolcvanadik születésnapomon pedig az a kivételes tisztelet és órom ért hogy Méltóságod személyesen nyújtotta át nekem a Székesfőváros Törvényhatóságának művészi kivitelű és szárnyaló szövegű üdvözlő iratát. Miközben kerestem a szavakat, hogy méltó formában köszönetet mondjak Méltóságodnak és a Fővárosnak, önkéntelenül is arra kell gondolnom, hogy egy hosszú életen át Budapesti valósággal elhalmozott engem ajándé-

kaival. Mert sohasem lett volna belőlem költő és közig, ha huszadik életévem óta nem élek Budapestnek kulturálisan telített légkörében, kitűnő tanintézetek, gazdag könyvtárak és nagy-ezerű gyűjtemények közelében; ha a budapesti remek színházak nem ébresztik fej bennem a színműírói hajlamot; ha Budapest felett irodalmi életem nem vezet és irányít és ha a Székesfőváros politikai légköre nem tesz fogékonyra a nemzetj lét nagy kérdéseire. Hálás szívvel meg kell állapítanom, hogy a kezdő írónak Budapest adta a legjobb közönséget, amelynek megértő, rokonszenve tavaszi napfényként rögzítette a költő vetéseit.

— Méltóságos Polgármester Uram! Amj az életemben szép, értékes és boldogító volt, az tulnyomórésben Budapest körengetégekben termett a számomra. Méltóságod gyönyörű, elmés és nagyszerű városa nekem, mint a nemzeti kultúra izzó kohója mutatkozott. Kérem a nemzetek Istenét, áldó kezevel távoztasson el a magyar Székesfőváros útjából minden akadályt és veszedelmet, amely a Duna királynőjének bölcs és dicsőséges virágzását gátolhatná.

Kirovgrád, Zsitomir és Vitebszk körül folynak a legsúlyosabb harcok

Ujabb légitámadás érte Berlin sűrűn lakott részeit — Roosevelt megbetegedett

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A védő főparancsnoksága közli: Kirovgrádtól északra keletre csapataink az ellenség szivós ellenállása ellenére több helységet rohammal elfoglaltak és meglepetésszerű előretérrel szétverték a szovjet készületek állásait. Északabbra meggyújtottunk minden szovjet támadást 41 ellenséges páncélos szétlőttünk. A szovjet kedden erős tűzérési előkészítés után, sok páncélos támogatásával a korosztályi szakaszon is támadásba kezdett. Itt elkeseredett harcok vannak folyamatban. — Vitebszknél továbbra is meggyújtottuk az ellenség minden átörési kísérletét. Egyes betörési helyeken azonnal ellentámadásokkal visszavetettük a bolsevistákat kiindulási helyükre, miközben súlyos veszteségeket okoztunk nekik.

Délolaszországban a venafői szakaszon indított néhány eredménytelen ellenséges támadástól eltekintve, a nap nyugodtan telt el. Az elmúlt napon 26 angol-amerikai bombázó, vadászdelelemmel benyomult az északolaszországi térségbe. A támadó gépekből 20 bombázót légi harcokban, két gépet a légvédelmi tűzérési állásai pusztítottunk el. Négy német vadászpilóta elpusztult. A gépek vezetői ejtőernyős legráccsal mentették meg életüket. Olaszország nyugati partvidékén két északamerikai vadászpilótát semmisítettünk meg.

December 28-án reggel brit erők támadást intéztek Serco szigete ellen. A támadás már a partmenti aknamezőkön meggyújtott. Az ellenség gyors visszavonulása után halottakat hagyott hátra.

A Biscaya-öbölben december 27. és 29. között tengeri ütközet zajlott le német romboló és torpedónaszádok és angol könnyű tengeri egységek között. A harcokba a saját és ellenséges légierő is beavatkozott. A súlyos harcok során mindkét részlől veszteségek keletkeztek.

Szerdára virradó éjszaka néhány brit repülőgép zavarótámadást intézett nyugatnémetországi területek ellen.

Berlin. (MTI.) Illetékes helyen megállapítják, hogy a keleti harctéren Kirovgrád, Zsitomir és Vitebszk az a három helység, ahol most a leg-

súlyosabb harcok folynak. A hadműveletek szempontjából az időjárás nem kedvezőtlen. Nemcsak a gyalogság, de a páncélosok is akadálytalanul mozoghatnak. Az igazi orosz tél

Helyi harcok Délolaszországban

Berlin. (MTI.) Az Interim a délolaszországi harcokról a következőket írja: A keddi nap folyamán helyi harcok folytak. A német csapatok az arcvonal sok pontján eredményes rohamcsapat vállalkozásokat hajtottak végre. E vállalkozások során néhány angol-amerikai állást szétromboltak, foglyokat és zsákmányt ejtettek. Miganától északra mindössze két angol-szász előnyomulást lehet beszámolni. Ez a két vállalkozás a német aknamezőkön a zárótűzben összeomlott.

Moszkva. (Bud. Tud.) Megcáfolták azt a külföldön elterjedt hírt, hogy a németek rakétaágyuktól kilőtt löve-

még nem következett be. Német katonai körök megállapítják, hogy a legendászerű kétfélmillió tóni orosz hadseregből még mindig nem jelentek meg egységek a harctéren és semmi jel sem mutat arra, hogy ilyen hadsereg valóban létezik.

Az angolszász invázióról folyó híresztelések már valóságos propagandahadjárat formáját öltötték, úgy, hogy már valósággal inváziós pszichozisról lehet beszélni. Német részről e tekintetben teljes nyugalommal ítélik meg a helyzetet és minden eshetőségre fel vannak készülve.

dékekkel bombázták Leningrádot. Szakértők megállapítása szerint kizáróan 170, 210, 240 és 305 m-es lövegekből származtak a lövedékek. Ezeknek a lövegeknek legnagyobb része vasuti kocsikra van szerelve. Vasárnap hét órán át bombázták a németek Leningrádot.

Berlinből jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Szerdán a késő esti órákban erősebb brit bombázó kötelékek, újabb támadást intéztek a birodalmi főváros ellen. Teljesen zárt felhőzetben, romboló és gyújtó bombákat dobtak le a város sűrűn lakott részeire.

Két francia hadsereg harcol Európában a tengely ellen

Algír. (Bud. Tud.) A napokban teljes megegyezés jött létre valamennyi érdekelt tényező között, miszerint a francia felszabadító bizottság két hadsereget állít fel. Az első hadsereg egyes kötelékei már olasz földön harcolnak. A második hadsereget Európa valamely más területén vetik harcba.

Megoldották ezenkívül a franciaországi átmeneti rendszer problémáját is. A felszabadítandó területen egyelőre a felszabadítási bizottság gyakorolná a kormányhatalmat. Később, amikor nagyobb területek szabadulnának fel, községi választásokat tartanának és az ezekből kialakuló tanácsok választanák meg az alkot-

mányozó nemzetgyűlés képviselőit.

Zürichből jelentik: (MTI.) Mint Londonból közlik az Angliában állomásozó amerikai hadsereg, nagybőrszabású inváziós gyakorlatot tart. Észak-Anglia egy magános pontján a katonák tízezreit szállították partra, tűzér- séggel és hadianyaggal együtt.

Zürich. (MTI.) Rómából jelentik: Azok után a merényletek után, melyeket kerékpárosok követtek el, a római német katonai parancsnokság kedden délelben azonnali hatállyal elrendelte minden kerékpár elkobzását. Ez az intézkedés az Örökváros életét erősen súlyosbíttja, mert a benzinhány miatt a kerékpár nagyon elterjedt közlekedési eszközzé vált.

Churchill továbbra is megtartja eddigi munkakörét

Stockholm. (MTI.) Az utóbbi időben Londonban sokat beszéltek arról, hogy Churchillen, aki túl van halmozva munkával könnyíteni kellene azzal, hogy munkakörének egy részét másra ruházzák. Politikai körökben arra számítottak, hogy Churchill a

hadvezetéssel kapcsolatos teendők egy részét átengedi egy más politikusnak. Stockholmba érkezett jelentés szerint a News Chronicle politikai munkatársa szerdán azt írta, hogy tudomása szerint Churchill erőiesen visszautasította miniszter társainak ez-

Amíg szép a karacsonyfája

fénkép zesse le családjával együtt. Hához jön a

FOTO ANGELO

Rákóczi-ut 12 Telefon 20-12

irányú javaslatát.

Szólóból jelenti: (MTI.) A bolgár képviselőház szerdai ülésén, nyolc napi tárgyalás után befejezte a költségvetés tárgyalását. Bozsilov miniszterelnök rövid befejező beszédében tekintette az 1943. évi eseményeket. Megemlékezett a király korai elhunytáról, mint az év legsúlyosabb megpróbáltatásáról. 1944-ben a bolgár történelem új fejezete kezdődik. Végül kifejezésre juttatta azt a kívánságot, hogy az új esztendő hozza meg a jogos bolgár törekvések megvalósulását.

Finnország külpolitikai helyzete ugyanolyan, mint egy évvel ezelőtt volt

Helsinki. (MTI.) Illetékes finn helyen arra a kérdésre, miként jellemezhető a finn külpolitika 1943-ban a következőket válaszolták: Finnország külpolitikai helyzete jelenleg ugyanolyan mint egy évvel ezelőtt volt. Az év folyamán, különösen külföldön, sokat beszéltek a finn különbékéről, sokkal többet, mint Finnországban. Ennél tovább nem is jutott a dolog. A moszkvai értekezlet után, melynek határozata értelmében — minden jel szerint — Finnországot is a feltétel nélküli megadás követelménye elé állítják, a különbékével foglalkozó szövegek elhallgatnak.

Helsinkiből jelentik (MTI.): Ramsay külügyminiszter kedden este búcsúbeszédet adott a helsinki állomáshelyéről távozó Mac Clifto amerikai ügyvivő tiszteletére. Helyébe Edmund Gulleon az Egyesült Államok londoni nagykövetségének harmadik követi titkára került. Illetékes finn helyen hangúlyozták, hogy Clifto távozásának csupán belső adminisztrációs jellege van, ami minden találgatást szükségtelenné tesz.

Milyen erélye van Rooseveltnek a jövő választásokra

Amsterdamból jelentik (MTI.): A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a brit hírszolgálat jelenti, Roosevelt megbílt és orvosai tanácsára szerdán magánlakásában maradt a Fehér Házban. Zürichből jelentik (MTI.): A Gallup

Megérkezett

BANHIDAI minden eddigit felülmuló hírneves írásmofozó a budapesti Hungária park országos hírű

Fogad: naponta, ünnepnap is, reggel 9-től este 7-ig Hlatky Endre u. 16. l. 12. lépcsőházi bejárat

GRAFOLOGUSA

Szilveszter este jöjjön a Pannoniába!

A PANNONIA pompás konyhája és elsőrangú italai várják önt SZILVESZTERRE!

Balogh Julia

a Szigligeti Színház koloratur énekesnő e szilveszteri estévi tarts

Fővárosi zenekarok

101 üfőit, ragyogóan kivilágított terme. Az étterem, kávéház, bárholviség díszesen terítve. Rendeljen asztalt ide ebe. (Telefon 19 07)

Intézet legutóbbi körkérdése arra vonatkozott, milyen az elnökjelöltek népszerűsége saját pártjuk keretén belül? A válaszok szerint, a köztársaságiak 36 százaléka Deweyt állítaná jelöltnek és csak 25 százalék Willkiet. Mac Arthurt 15 százalék, Bricker ohioi kormányzó 10 százalék jelölné. A demokraták táborában egészen más kép alakult ki. Itt a párttagok 85 százaléka jelölné Rooseveltet és csak 6 százalék Wallacet.

A német dolgozók tejes erejét igényli az elkövetkező év

Berlinből jelentik (MTI.) A NTL. jelenté: Sauckel körzetvezető, teljes hatalmu megbízott a munkásmozgalommal kapcsolatos intézkedésekre, a német hadiipar valamennyi munkásához felhívást intézett. Eszerint a német katonák felülmulhatatlan bátorságán kívül a németországi dolgozók jelentik az elvitatathatatlanságát az elkövetkező évben is. Németország végső győzelmé tekintetében. Felhívását azzal fejezte be, hogy a most következő háborús évben is a dolgozóknak teljes erejükkel és legjobb tudásukkal kell a mult évinél még több és jobb fegyvert kovácsolni és az üzemekből hatalmas tömegű új fegyvert és egyéb javakat kibocsátani.

Genf. (MTI.) A Német TI jelenté: A Daily Mail szerint a Badoglio-kormány tárgyalásokat folytatott brit tényezőkkel arról, hogy olasz mezőgazdasági munkásokat küldjenek Angliába. Mint ismeretes már több ezer olasz fogoly dolgozik az Egyesült Királyságban.

Madridból jelentik (MTI.): A NTL. jelenté: Az Atlanti Óceán felől 77 nagyobb és kisebb tizenhárom hajókból álló hajókaraván a Földközi tengerre futott ki.

Ankara. (Bud. Tud.) A török kormány a nemzetgyűléstől az ország védelmének céljaira 130 millió török font rendkívüli hitel megszavazását kérte.

Zürichből jelentik (MTI.): Mint Washingtonból közlik, magyarországi vasúti tisztviselők, ezredesi rangban átvették a vasúti társaságok vezetését, az amerikai hadsereg nevében.

Negyvenöt éve gyilkolták meg Erzsébet királynét

A negyvenöt évvel ezelőtti Magyarországon boldog, békebeli karácsonyra gyászos emlékek borították árnyékot. A esillogó gyertyák imbolygó fényei a békés, meleg otthonokban egy feketeruhás, szelíd tekintetű asszony gyászkeretes fényképére is rávetődtek. Szomorúbb volt a karácsonyi ének, több a könny és áhítatosabbak az imák. A szobák falán függő képekről pedig jószágon tekintett le a feketeruhás asszony, mintha újra örvendett volna kedves magyarjai békés karácsonyán, mint annyiszor az elmúlt éveken keresztül.

Magyarország gyászolta tragikus sorsú királyi asszonyát: Erzsébet királynét.

Virágzó fák alatt

A fák sem hullatták még leveleiket. Genf egyik elegáns szállodájának kapuján két úri hölgy lépett ki s a hajóállomás felé vették útjukat. Az egyik Erzsébet királyné, a másik Sztáray Irma grófnő udvarhölgy volt. Szép, virágban pompázó fák alatt haladtak végig s a királyné fiatalos jókedvvel nézte a természet csodálatos szépségét. Boldogan mutatott az egyik fára:

— Azt írta a király, a Schönbrunnban is másodszer vitanak a gesztenyefák...

— Felség, a hajó indulást jelez, figyelmeztette udvarhölgye az otthon emlékeiben, a kezdődő ős virágillatos díszpompájában gyönyörködő királynét s meggyorsították lépteiket.

A merénylet pillanatai

A hajóállomás felől ekkor egy férfi tünt fel. Fától fáig osont, mintha kergetődzött volna. Elrohant a tóparti vasrác mellett s a gyalogjárón, egyik oldalról a másikkra cikázva, a két nő felé közeledett. Azok mit sem sejtettek. Igyekeztek előre kitérni, de az egyenesen nekik tartott. Közvetlenül előttük megtorpant, valamit kirautott a zsebéből és a királyné felé sujtott. Erzsébet

ijedten hátralépett s egyensúlyát elveszítve udvarhölgye karjába esett. A támadó elrohant a tó felé, a királyné pedig kicsit ijedten, de fénylő szemmel, kipirult arccal lábára állt s folytatni akarta útját.

— Nem történt felségednek semmi baja? — kérdezte aggódva az udvarhölgy.

— Nem, — felelte Erzsébet mosolyogva, — nem történt semmi bajom. Közben sokan, akik látták az esetet s tudták ki a megtámadott, összesereglettek és izgatottan érdeklődtek, nem történt-e baja a királynénak. Maga Erzsébet nyugtatta meg őket, kinek-kinek saját nyelvén, németül, magyarul, franciául s hálásan mondott köszönetet egy bérkocsisnak, aki lekéfélt selyemruhájáról a port.

Többen ajánlották: forduljon vissza. A királyné azonban menni akart s hájat igazgatva kérdezte:

— Miért? Hiszen nem történt semmi! Föltette kalapját, kezébe vette ernyőjét, mosolyogva köszönt s tovább indultak.

— Talán az órámat akarta ez a rettenetes ember — vetette fel udvarhölgyének útközben s hirtelen utána tette: — Sápadt vagyok?

— Talán az ijedségtől egy kicsit — nyugtatta meg kísérelője.

Gyors léptekkel mentek a hajóállomáshoz. A hajóhidon még könnyen lépegetett át a királyné, de amint a hajóra léptek, elfogta a gyengeség és halk hangon udvarhölgye karját kérte.

A hű nő feltűnés nélkül segítette asszonyát, de amikor látta sápadtságát s észrevette milyen erőtlen, segítéért és orvosért kiáltott.

A hajó közben megindult. Fries szellő suhant át a tavon, a kerekék lágyan paszkolták a vizet s napugár cejlgett a hullámok tetején.

Erzsébet királyné behunyta szemmel, mozdulatlanul feküdt s arca nagyon halvány volt. Az erősítő hatáára pár pillanatra felnyitotta szemét. Révedező tekintete végigsuhant a körülötte állókön s az égen futkós szelíd bányfelhőkön akadt meg. Halvány mosolytűnt fel arcán s szemében tiszta fényesség ült, akár a bányfelhőkön túl a nyugati égen. Ajkai bizonytalanul megnyitáltak s alig hallhatóan kérdezte: — Hát most mi lesz velem? Ezek voltak utolsó szavai. Ujra elájult.

Elköltözött a királyné

A hajó közben az aggó utasok kérésére visszafordult. Hordágyon vitték szállodájába. Az orvos megvizsgálta: a szíve fölött egy kis barna folt volt, egy szúrás helye. Ekkor tudták meg, hogy a királyné merényletnek esett áldozatul. A tör átjárta tüdejét és megsértette a szívét is.

Miután az orvosok eltávoztak, elkészítették a ravatalt. Ugy feküdt ott, mintha hajnali álmot aludna békén. Ajka mosolygott, arcáról sugárzott a szeretet és jószág fénye. Vibráló gyertyákat, fehér orchideákat tettek mellé, kezébe kis gyöngyház keresztet adtak.

S a bódeni tó mellékéről elszállt szomorú hír keletnek, szeretett hazája felé.

„Öfeleége a királyné elköltözött!” — Hogyan gyilkolhatták meg azt az asszonyt, aki világeletemben senkit sem bántott s mindig csak jót tett — kiáltott fel fájdalmasan a király, mikor közölték vele a lesújtó hírt. Visszaemlékezései s több mint egy órányi sírt.

Majd kiadta utasítását:

— Ne kiméljenek a munkától! Mától kezdve többet akarok dolgozni; vigaszom csak a munkában találok.

A királyné temetésén II. Vilmos német császár, Károly román, Sándor szerb, Albert szász király s sok más fejedelmi személyiség is megjelent.

A koporsót fia, Rudolf trónörökös koporsója mellé helyezték a bécsi kapucinusok sírboltjába.

Erzsébet királyné és a magyarság

Feketeruhás, rendkívüli alakja; nyugtalan, művelt, magyarszerető egyénisége — bár negyvenöt éve elköltözött — élénken él apáink emlékezetében s mi mindig csak jót hallottunk róla.

Elszegényedett bajor hercegi családból született. Sokan voltak testvérek s a szülők a kis Erzsébet nevelésére nem nagy gondot fordítottak. Egyszerű örműkben, egyszerű emberek között élte le fiatal lány éveit. Egyik nőnjét akarták Ferenc Józsefhez hozzáadni. A fiatal főhercegnek azonban annyira megtetszett a kis Erzsébet, hogy őt vette feleségül. Mint királyné soha nem érezte jól magát. Nevetségessnek tartotta az udvari etikettet. Udvari ceremóniákon ritkán jelent meg. Fia, Rudolf katasztrófája után pedig, mely felborította lelke nyugalmát, szinte kerülte az embereket.

A millenniumi ünnepségeinkre mégis eljött. Határtalan lelkesedéssel fogadta Magyarországot. Gyönyörű magyar díszruhát vett fel s úgy fogadta a királyi népünk ösztinte, szeretetből fakadó hődelátát. Egy alkalommal cigánymuzsikát ment le hallgatni a Városliget Pestre. Siro hang tört fel a hegedű húrjain, a „Lehullott a rezgőnyárfa...” lágy, szívbemarkoló dallama s Erzsébet királyné a könnyezésig meghatódott. Majd mikor eltávoztak Magyarországról, a Rezgőnyárfa szavait küldte búcsúzóul az ünneplő fővárosnak:

„Isten hozzád édes,

Isten hozzád kedves,

En már innen elmegyek...”

Elment s többé nem látta visszatérni az országot, ahol annyian szerették. Csak a hír jött róla egy napon, melyre gyászba öltözött Budapest s hűs harangzúgásba a magyar föld.

Nemzetünk nagy pártfogója költözött el vele.

Szilveszterkor a „Pannonia” termelében ünnepelünk

Néhány napja nyílt meg új vezetéssel a Pannonia kávéház és étterem és máris jelentős sikert könyvelhet el. A közönség szíves örömet jött el jelmébe a régi, megszokotti helyiségbe, ahol az új tulajdonosok és a kiváló kiélező személyzet meglepettette a legkellemezebb hangulattal.

Az étterem egyedülállóan izgalmas fogásai, a kávéház elsőrangú italai harmonosan visszazokkoltatták a közönséget.

A Pannonia Szilveszterre kellemes meglepetésekkel szolgál vendégeinek. Fővárosi zenekarok és neves művészek gondoskodnak a közönség szórakoztatásáról, amely bizonyára zsufolásig megölti a jól futott, fényes termeket.

A január havi hadisegélyek kifizetésének sorrendje

A városi adóhivatal értesíti az érdekelteket, hogy az 1944. év január hónapjára esedékes hadisegélyeket az alábbi sorrendben és napokon fizeti ki:

I. Adóhivatali pénztár:

(Városháza, földszint 10. sz. szoba)

1944. január 3-án 1-től 500-ig

1944. január 4-én 50-től 1000-ig

1944. január 5-én 1001-től 1407-ig

terjedő sorszám alatt törzskönyvezett hadisegélyeket fizeti ki.

II. Városi főpénztár:

(Városháza, földszint 1. sz. szoba)

1944. január 3-án 1408-tól 2000-ig

1944. január 4-én 2001-től 2500-ig

1944. január 5-én 2501-től 3000-ig

terjedő sorszám alatt nyilvántartott hadisegélyeket fizeti.

A közérdekű munkaszolgálatot teljesítő

hadisegélye 1944. január hó 7-én kerül kifizetésre és pedig az 1-től 300-ig terjedő számok alattiakat a városi adóhivatali pénztár, — míg a 301-től 600-ig terjedő számok alatt nyilvántartottakat a városi főpénztár fogja kifizetni.

A hadisegélyek kifizetése a fenti napokon délután 4 órától történik.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a városi adóhivatal a fenti sorrendhez a legszigorúbban ragaszkodik és kivételt senkivel szemben sem tesz. Mindazok, akik a megjelölt napokon nem jelentkeznek, — hadisegélyüket csak 1944. január hó 17-től kezdődőleg vehetik fel.

Nagyvárad, 1943. december hó 28-án

Vitéz Morvay Árpád s. k.

a városi adóhiv. főnöke.

Prima kivitelű arany és króm svájci órák

ÁCS TIBOR

Nagy választékban valódi és hamis ékszerek.

Nagyvárad, Széchyenyi tér 6. szám.

Alkalmi és ünnepi ajándéktárgyak! Ékszer- és órájavítások.

Öcső karácsonyi ajándékvasár!

Eltűnt egy 13 éves kisleány

Csütörtökön reggel Bökfi Sándor nagyváradi cipész Rét-utca 6. sz. alatti lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy 13 éves Eszter nevű leánya eltűnt lakásukról. A fiatal, de jól fejlett leány szerdán délután felment a városba s a késő esti órákban, sőt reggel sem tért haza. Érdeklődtek a közeli falvakban lakó rokonainál, de oda sem ment Bökfi Eszter. A kisleány eltűnésekor kék kabátot, kék alapon felhírt ruhát, sárgaszínű turbánkalapot, fekete félcipőt és fekete hártyát viselt. Aki tud róla valamit, értesítse kétségbeesett hozzátartozóit.

Bányai József nem tőrt be

Nagyvárad, dec. 30. Vasárnapra virradó éjjel a Balassa-tér 3. szám alatti házban arra ébredtek a lakók, hogy valaki jár az udvaron. Nem tartozik ez a kellemes észleletek közé s a ház népe riadtan és tanácstalanul várta a fejleményeket, annál is inkább, mert az egyik lakásba két évvel ezelőtt már betörték a helyi viszonyokkal kétségkívül ismerős, de soha kézre nem került tettesek és több nagyértékű, időközben pótolhatatlanná vált fehérneműt vittek el.

Az udvart magas kökerítés védi az utca felől s természetesen volt a feltevés, hogy az éjszakai látogató nem véletlenül vetődött oda, nem is vizitbe jött, a lakótársadalom személyi összetétele pedig éppen nem kelthette a gyanút, hogy a betolakodónak gáláns jellegű szándékai lehettek volna. A lakók nyugtalansága fokozódott, mikor halk beszélgetés nesze hallatszott az udvar felől s kis idő múlva az egyik ajtónál nyilván a behatolás szándékával kezdett motoszkálni az ismeretlen vendég.

Két férfitárs: legalább ketten vannak, — állapították meg a lakók, világot gyújtottak és rémülten kérdezgettek, hogy ki van odakint. De nem kaptak választ.

Ekkor az egyik utcai lakásból egy fiatalember eserkécséjével vészelt adott az utca és rendőreért kiabált. Kíváncsi elő is került két rendőr. Bemondták az udvarra, de akkor már elmenekült az egyik éjszakai látogató. A másiknak azonban már nem volt ideje keréket oldani. Elrejtőzött egy oszlop mögé, de ott hamar megtalálták a rendőrök és vallatásra fogták. Bányai József napszámos volt, a ház egykori tulajdonosa, aki néhány évvel ezelőtt szintén ott lakott, tehát jól ismerte a helyi viszonyokat. Arra a kérdésre, hogy mit keresett itt éjszakai idején, azt felelte, hogy a nővérét kereste, aki azonban szintén már hosszabb idő óta nem lakik a házban. Megmotozták és talvajkulcsot is találtak nála. Mindez elég oknak látszott arra, hogy őrizetbe vegyék és bekísérjék Bányai Józsefet.

A rendőrség azután alaposan kivallatták. És azt állapították meg róla, hogy teljesen rézszeg állapotban vállalkozott az éjszakai kalandra, a két és fél méteres kőfal átmászására s az ajtók fennemelésére. Előzőleg megivott vagy kávé pohár fröccsöt s esztől itál jutott az eszébe, hogy el kellene látogatni a háza és lakása tájára, ahol azonban nem voltak bűnös szándékai. Szabadlára is helyezték Bányai Józsefet.

Kévéházakban és vendéglőkben kérése MAGYAR LAPOK-ot.

Saár Zsuzsika belép a képzőművészetbe

Nagyvárad. Saját tud. Csöndes délután az Ujságíró Otthonban. Az olvasóteremben a két kiállító művész társasága beszélget, érdeklődők jönnek, mennek, hirtelen tel se tűnik az a kis család, amelynek tagjai szerényen nézegetik Nagy Sári finom porcellánjait. Különösen a diáksapkás, hirtelen nőt fiatal leány nézi nagy érdeklődéssel a porcellánokra festett virágokat, figurákat, arabeszkeket s néhány mély, simogató tekintettel pillant a közelben álló Nagy Sárira. Kiállító művészekkel nem nehéz megismerkedni, s hamarosan meghitt beszélgetés fejlődik a család hölgytagjai és a kiállító művész között s ebben részt vesz a társaság egyetlen férfi tagja, akiről hamarosan kiderül, hogy a diáksapkás leányka édesapja: aki századosi rangban szolgált a honvédségnél. Kiderül, hogy a művész érdeklődés hozta fel a kis családot a kiállításra és ez az érdeklődés annál is indokoltabb, mert a kisleány: Saár Zsuzsika maga is nagy kedvvel rajzol és fest.

Zsuzsika a hónap alatt vékonyka csomagot szorongat. Senki se sejtene, hogy egy bontakozó művészetekhez komoly ígéreteit rejti az újságpapír. Zsuzsika szerényen, sőt kissé félénken

is, kéri Nagy Sarit, mondana véleményét az ő tehetségéről... S lekerül az újságpapír a füzetekről s rajzlapokról s csakhamar ott tolong Zsuzsika körül a kiállítás közönsége s meglepetve bámulják a diáksapkás kisleány szép képeit, amelyek között Szent-Márton község látképének vízfestménye, egy gyümölcs-csendélet és főleg két karácsonyi vonatkozású kép igen komoly figyelmet érdemelnek. A karácsonyi képes magyaros, kissé stilizált motívumait olyan tehetségesen festette meg Zsuzsika, hogy nemcsak a jelen levő laikusok, hanem a pesti szobrászművész és egy igen tehetséges rajztanár is komoly érdeklődéssel szemlélték.

Sok-sok hibával próbálkozást, gyerekes álmódzást, elkényeztetett gyerekek pacsmagolásait láttuk már s dícsértük meg kényszeredetten. A tehetség triss fellobbanásában gyönyörködünk ma Saár Zsuzsika képeiben. Biztató ígéretek ezek a jövőre s ha komolyan nekigyürkőzik a tanuláshoz, még nagyon sokra viheti, — hiszen még olyan fiatal a tanítónőképző II. évf. B. osztálya büszke lehet Zsuzsikára s adja Isten, hogy egykor a magyar képzőművészet is büszke legyen rá. (H. U.)

BÜVÁRHAJÓ-SZELLEME

A tengeralattjárók legénységének kiképzése

A kényelmesen berendezett szállás előcsarnokába úgy özőnlenek be a tengeralattjáró-kiképzési keret fiatal újoncai, hogy a falak is megreszketnek belé. Kívülről jönnek, a hajókból, a tengerről, ahol alapos és meglehetősen kemény kezelésben volt részüik. Izmos természetükön legtöbbször a praktikus zöldesszürke szerelőöltöny fészül. A ruhák, sapkák, kesztyűk és maguk az arck is kézzelfoghatólag igazolják, hogy a hajón nincs hiány a legkülönbözőbb olajokban és kenőzsirokban. A harnára sült, makk-egészséges legények egy pillanatra megtorpannak a bejáratnál, mely nem tudja egy pillanat alatt az áradatot „levezetni”, azután vidám, fiatalos kurjongatások közben továbbrohognak és elszédednek a szobáikhoz vezető folyosókon.

Egy óra múlva az étteremben már egészen más kép fogad. Könnyed, fesztelen magatartással szállingóznak be, most már szinte fényesre pucolva, fehér zubbonyban és kék nadrágban — főhadnagyok, hadnagyok, zászlósok, matrózok, szőkék, barnák, feketék, hórihorgas óriások és alacsony, zömök fickók — csupa 20 és 30 év között levő fiatalember. Étvágyuk természetesen óriási, hangulatlukon nyoma sincs a hátuk mögött levő kemény órák kimerítő lelkéjének. Vacsora után a dobányszóban játékok — olvasó és írószobában ugyanaz a vidám kép.

Pontosan reggeli hét óra — az öltözködésen és reggelin már régen túlélték a legénység — a körülhatárolt szigorúsággal lezajlott fedélzeti szemle után a hajók lassan elhagyják a kikötőt és kivonulnak a tengerre, mindegyik a maga pontosan megállapított négyzetébe. A toronyban az a leírhatatlan körkörös urak-

dik, melyet szavakkal tolmácsolni nem, csupán átélni lehet. Egy „fürdővendég” alig venné észre, hogy milyen mozgalmas, erőteljes ütemű munka folyik a hajón, olyan rövidre fogott szavakban, tompított hangon hangzanak el a parancsszavak és jelentések. Odalenn a hajó belsejében a szűk hely, tömördek gépezet, a kerékek, fesszmérek és műszerek tömkelege és ehhez még egyszerre legtöbbször több feladattal is felruházott matrózok nagy száma ellenére csodálatos rend és tisztaság.

Riadómerülés! Egy félóra múlva szükség van annak csupán felszerelésére is, ami itt most pillanatok alatt játszódik le, pedig a legénységnek legfeljebb csak a fele került ki tapasztalt rókkából, a többi csupa újfülű újonc. Még el sem némult a riadócsúg és odalenn a gépteremben még vibrál a vörös-fehér fény, de a Diesel motorok már állanak, a tengelyek az elektromos gépre vannak átkapcsolva, a víztartályokba csobogva ömlik a víz, a torony legénysége szinte repülve jut le a központba, ahol a szolgálattevő altiszt nyugodt hangon adja utasításait a két mélyégi kormányosnak. Mialatt a kapitány, aki utolsó-nak hagyja el a tornyot, a toronynyílást elzárja, a hajó már bukik is előre és gyorsan esúszik a „pincébe”. Hangtalan csend — egyetlen fölé-

szó sincsen, a parancsok és jelentések suttogva hangzanak el.

Hatvan méternyire a víz színe alatt! A parancsnok tarkójára vetett sapkával feszülten figyelő emberei minden mozdulatát, szeméi komolyan és nyugodtan siklanak végig a műszereken, az első tiszt a hajó helyzetét ellenőrzi, a kormányos kényelmes tartásban ül térképasztala mellett, a hajó hátsó részéből az elektromos gépek halk duruzsolása hallatszik. Az arcon mélyeséges odaadás. A nevelt ifjancok hirtelen komoly, nyugodt, kemény tekintetű férfiakká váltak. Az újoncot és a harcedzett öreg rókákat bizony már lehetetlen megkülönböztetni.

A hajó periszkópmélységre emelkedik, a parancsnok eltűnik a toronyban, a vezést az első tiszt veszi át. Következik a veszélyes helyzetben való tennivalók gyakorlása. Ami csak „elromolhat” az most minden elromlik, sőt még a lámpák is kiáznak. A gyenge fényű pótlámpák kísérleties világításában mintha árnyaszerű szellemek mozognának, a csend, ha lehet, még nagyobb lesz.

Újra és újra megismétlődik a riadómerülés és mindig ugyanaz a kép. Ezenkívül vannak természetesen még egyéb szórakozások is. Itt van például a „merülőedény”. Kivétel nélkül minden tengeralattjáró matróznak meg kell tanulnia a hajóból való kiszállást és a víz alatt való munkát. Nincs különlegesebb élmény, mint egy megfigyelő lyukon át nézni, milyen biztos önbizalommal uszkálnak odalenn a mélyben az emberek, majd egy helyben lebegnek, lebuknak és felmerülnek, teljes nyugalommal végzik munkájukat és láthatólag olyan jól érzik magukat, mint „hal a vízben”. Vagy nem utolsó látvány a szárazföldön felszerelt gépterendezés sem, mely a parancsnoki hídon álló parancsnokjelöltnek lehetővé teszi, hogy minden parancsának végrehajtását pontosan láthassa. A parancsnokjelölt így szinte az álmokéros biztonságával megtanulja érezni, hogy minden pillanatban mi történik lenn a hajón.

Alaposság és sokoldalúság, a szorgalmat és frissesség, a kamaszos vitalitás és férfias komolyság csodálatos keverékéből összetevődött katonai magatartás — az a német búvárhajó-szellem, azoknak a tengeralattjáróknak a szelleme, akik a jelek szerezését sem gondolkodnak arra, hogy a tengeralattjáróháború szorgos akasszák, hanem — tettekbe készülnek.

R. Krohne korvettkapitány.

Az át nem hártott betegséggyógyezési járulékot az adóalaphoz kell számítani. A Budapesti Ertesítő jelenti: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy január 1-étől a betegséggyógyezési járulékoknak, valamint a TEBE országos nyugdíjpénztári járulékoknak az alkalmazottakra át nem hártott 50 százalékát, a kifizetett illetményhez hozzá kell számítani és az alkalmazott kereseti adóját, valamint az állami pótdadót ennek megfelelően kell leróni.

Blóz Zoltán ékszerész, órász
Szent János utca 3. szám

bevéltja, becsereéli **Ekszerét** készíti, javítja

Márkás svájci órák
Oratok, virágbrass, karkötő 12 lés s elállítása műhelyemben

Királyi audiencia a végtelen steppéken

Hogy él Ibn Saud, a sivatag királya?

Az arab félsziget mintegy három millió négyzetkilométeres területéről és körülbelül tíz millió főnyi lakosságának változatos, sokszor titokzatos életéről rengeteg írás látott már napvilágot. Az Arábiával foglalkozó újabb irodalom középpontjában csaknem kivétel nélkül a nagy arab uralkodónak, Ibn Saudnak komoly, határozott tekintetű, a beduin harcokra annyira jellemző erős, méltóságos alakja áll. Sok mindent olvashattunk már Arábiáról és uralkodójáról, a kőszá hitek és a legtöbbször legendás mesék alapján összeállított jelentések azonban soha sem engedtek bepillantást nyerni a végtelen steppék igazi életébe, sőt legtöbbször csak növelték az eddigi titokzatos homályt.

Nemrégiben Káfró egyik legszámottevőbb napilapjában egyiptomi újságíró tollából hatalmas cikk jelent meg az arabok uralkodójáról. A cikk éppen az eddigi legismeretlenebb kérdésekről, elsősorban Ibn Saud mindennapi életéről, tevékenységéről számol be a szemtanú élénk és meggyőző közvetlenségével.

A király napi munkája már kora hajnalban kezdődik. Napkelte előtt egy órával már a Karánt olvassa, mielőtt El Riad minaretjeiből felhangzanék a moslék imára hívó éneke. A mieztin szavára a király magánlakosztályában elvégzi az előírt imákat, azután mindennapi fürdőjét intózi el, majd elfogyasztja erős, de üres teából álló reggelijét. E szerény étkezés befejeztével megkezdődnek az uralkodás gondjai. A király fogadja az udvar funkcionáriusait és a kormány minisztereit, akik az ország életéről és a világ folyásáról részletes jelentésekben számolnak be neki. Közben három tolmács azonnal közli vele az angol, amerikai és német rádióhírszolgálat jelentéseit. Ezt a szolgáltatást a most folyó háború kitérősekor vezették be, úgy hogy a király azonnal tájékozódhat a legfrissebb politikai és katonai eseményekről. Ezután Taheshi be, az első kamarás torjeszi be a külügyi diplomáciai képviselőknél az éjszaka folyamán beérkezett jelentéseit és táviratát, majd a politikai és pénzügyi munkatársakkal való tanácskozások kerülnek sorra. Ezt követőleg a király pontos és kimerítő beszámolóban tájékozódik az országban lefolyt eseményekről, a törzsek belső életéről és hasonló helyi vonatkozású ügyekről.

A kormányzás legfontosabb folyó ügyének megtárgyalása 11 óra felé véget ér. Ugyanekkor már meg is kezdődik a fővárosból és az ország minden tájáról összegyűlekezett panasztevők és kérék fogadása is. Ennél az ügyletnél Ibn Saudnak segítségére van legidősebb fia, Saud Emir, a trónörökös is, aki atyjával együtt El Riadban él, míg a másik fiúnak, Feisal emirnek Mekka-ban van az udvartartása, ahol mintegy alkirályként működik, de egyúttal Szaudi Arábia külügyminiszterének címét is viseli jóllehet a legfontosabb külpolitikai kérdésekben a király személyesen szokott dönteni.

Ibn Saudnak nem titkolt felfogása, hogy országa belső életének lefolyásáról, továbbá a közigazgatás működésének esetleges hiányosságairól a panasztevők és kérényezők személyes meghallgatása útján nyerheti a legmegbízhatóbb képet. Ez a nyilvánvalóan nehéz szolgálat a déli ima időpontjával ér véget. A déli imáidagot a király a reggeli imával ellentétben nyilvánosan végzi el és gyakran keresi fel a fővá-

ros moséit. A déli ima végeztével a Korán valamelyik fejezetének magyarázatoképpen rövid prédikációt szokott tartani vagy más fontosabb vallási kérdésről fejt ki felfogását.

Az ebéd rövid és könnyű. Közvetlenül ezután kezdetét veszi a politikai és gazdasági akták, valamint a kérények magános tanulmányozása, melyek fontosságuk sorrendjében terjesztenek Ibn Saud elé. Az uralkodói tevékenység rendszerint a késő délutáni órákban a nap harmadik imájával fejeződik be. A délutáni imát a király ismét egyedül, magánlakosztályában végzi. Ezután egy-két órára elhagyja a város falait, hogy élvezze a végtelen steppékre boruló esték levegőjét és kipihenje magát. A várba való visszatérés után az első kamarás még egyszer rövid összefoglaló jelentést terjeszt elő a közben beérkezett táviratokról, majd a király, most már családja körében, estebédhez ül. Az est hátralevő részét rendszerint szintén családjának szenteli és kivétel nélkül, a legnagyobb pontossággal, tíz órákor tér nyugovóra.

A király családja rendkívül népes és emlékeztet a bibliai viszonyokra. Bár a Korán előírásainak megfelelően egyidejűleg sohasem volt négy-nél több törvényes felesége, alete folyamán eddig mégis csaknem kétszáz asszonyt vett feleségül. Ennek a látszólag nagy számú házasságkötésnek elsősorban messzenő politikai jelentősége van. A király ugyanis így módon rokonságha került az ország legelőkelőbb és legszámottevőbb családjaival, legtöbbször olyan családokkal is, amelyek valamikor ellenséges érülettel voltak irányában. A válások után az asszonyok közül sokan az udvarban maradtak, ahol továbbra is külön lakosztály áll rendelkezésükre, egyrészt pedig a sejkekkel, vagy a törzsek vezetőivel házasították össze. A király palotája olyan nagy, hogy törvényes feleségei körül mindegyiknek tízszobás lakosztálya van, mindegyiknek 15 rabszolga áll szolgálatára és emellett még az elvált feleségeknél is jut rangjukhoz méltó lakoszobákból. Az ősi hagyományak megfelelően a királynak törvényes feleségein kívül vannak úgynevezett mellékfeleségei is, ezek azonban nem muzulmánok, hanem legtöbbször kaukázusi, orosz, vagy szudáni nők, akiket a szeszélyes sors vezetett Ibn Saud udvarába. A jelenlegi négy törvényes feleség közül az egyik a király valamikor legnagyobb politikai és katonai ellenfelének, Rasid sejknek a leánya, a másik egy ugyancsak hatalmas, az északi Hedzsászból élő törzs sejkjének leánya, kettő pedig a király unokatestvére.

Ibn Saudnak összesen harmincegy fia él az udvarban, leányainak száma ismeretlen.

Mint már említettük, a trónörökös a király legidősebb fia, a másik fia, Feisal emir, Hedzsász tartomány alkirálya, a harmadik fiú pedig Manzur emir, aki, mint ismeretes, mintegy két hónappal ezelőtt a Király küldöttségét vezette Kairóba. E három fiún kívül a szaudi királyi ház egyetlen hercegi tagja sem volt még az ország határain kívül. A hercegek nevelése El Riadban, külön erre a célra felállított iskolában történik. Bizonyos teológiai tanulmányok befejezése után Korán-jogot tanulnak, majd megfelelő általános ismeretek tanítása következik, azonban idegen nyelvet a hercegeknek nem szabad tanulniuk. Az elméleti tanulmányokat fo-

raglás, cöllovás és más katonaiszcipulinák elsajátítása követi. A szaudi hercegek legtöbbször szenvedélyes vadász és mindegyiknek van saját autója. Innen van az, hogy Szaudi Arábia mintegy 1500 autójából körülbelül 500 a királyi család, a kormány és a közigazgatás céljait szolgálja.

Ennek megfelelően óriási garázs van a királyi palotában. Ha a király a szent zarándoklatok idején családjával és az udvarral Mekka felé veszi útját, a Mekka és El Riadot összekötő több, mint ezer kilométeres út megtételére több ezer kocsiból álló karavánt állítanak össze. A kocsikban a királyi család, az udvarhoz tartozó urak és a szolgálószemélyzetek kívül a nagyrészt élő állatokból álló úti elemzésia is elhelyezést talál. Ennél kisebb autokaravánokon végzi az uralkodó rendszeres időközönként megtartott felügyelő útjait, hogy hatalmas országának ügyes-bajos dolgairól személyesen is tudomást szerezhessen. A körutak időpontját jól előre közlik már a néppel, úgyhogy a kérés serege a királyt már útközben felkeresi és ilyenkor egy-egy órára a nyílt sivatagban történik a királyi udvari fogadás.

Ha az uralkodó Dzseddeh kikötőv-

A rádió gyermekszereplőknek vendégszámát a

Harsányi Gizi

vezetésével a Református Kulturházban január 6-án délután 3 órákor és este 6 órákor.

Jegyek kaphatók az ESTILAP kiadóhivatalában.

rost is felkeresi, akkor itt fogadja a külföldi hatalmak ott élő diplomáciai képviselőit is, akiknek egyébként nincs alkalmuk az uralkodóval közvetlen érintkezésbe jutni, mert számukra is szigorúan meg van tiltva a kikötőváros megjelölt körzetének elhagyása és az ország belsőbb területeire való beutazás. Ennek a megközelíthetlenségnek megvan a maga jól megfontolt, mélyebb értelme. Ez az elszigeteltség akadályozza meg azt, hogy az uralkodót politikai megfontolásaiban kívülről jövő szándékok befolyásolják. Ibn Saud Arábia közszerepében álló, mélyen tisztelt uralkodója nemcsak országának szuverén parancsolója, hanem talán az egész világ egyik legfüggetlenebb ura.

Vakmerő áldetektívek garázdálkodnak a városban

Két lakást teljesen feldúlt a feltűnően erőszakos áldetektív

Nagyvárad, dec. 30. A nagyvárad-i rendőrkapitányság mindent elkövet, hogy a városban garázdálkodó áldetektíveket leleplezze. Ehhez azonban szükséges, hogy a közönség közül azok, akik közvetlen érintkezésbe kerülnek a szélhámosokkal, a rendőrség segítségére legyenek. Számtalan figyelmeztetés hangzott már el a lapok útján is: minden detektívnek van arcképes igazolványa, azonkívül a kabátja hajtókája alatt piros-fehér-zöld alapon, a magyar címerrel ékesített detektívjelvénye. Akinek ilyen igazolványai nincsenek, nem hatósági közegek és mindenki nemcsak saját, de a rendőrség érdekében is cselekszik, ha átadja az ilyen kalandorokat az első rendőrorosznak.

Mint már megírtuk, a vakmerő áldetektívek tovább garázdálkodnak. Tegnap megjelentek két Szacsay utcai lakásban, élelmiszerek, aranyérmek, különféle valuták után kutattak, majd

másnapra berendelték mindkét családot a rendőrségre. A rendőrségen nem tudtak semmit, sem a házkutatásról, sem a berendelésről és az egyik detektív a legnagyobb meglepetéssel hallotta, hogy ő volt kint házkutatáson. Természetesen a detektívben nem ismerték fel az emberek azt a hangos, dúrva embert, aki a két lakást teljesen feldúlta.

A rendőrség azonnal megindította a nyomozást a két vakmerő áldetektív kézrekerítésére. Az egyik 170—175 cm. magas feketekeretes pápaszemet viselő, társa alacsonyabb, vállas ember. A szemleírás feltűnően hasonlít arra a két áldetektívre, akik ez év tavaszán hasonló házkutatási ürüggyel kirabolták özv. Stern Józsefné nagypiaci vaskereskedőt. Mint ismeretes, a lakásból 130—150 ezer pengő értékű ékszert és készpénzt vittek el az áldetektívek, akiknek mindezekig nem sikerült nyomára akadni.

„Elszegényedéstől” félnek a szücsök

„Elszegényedéstől” félnek a szücsök.

Az egész kereskedelmet és ipart ma legfőképpen az utánpótlási ár kérdése foglalkoztatja. A különböző érdekeltségek régen folytatnak mozgalmat annak érdekében, hogy a kormányzat az egész vonalon fogadja el és engedélyezze az utánpótlási ár alkalmazását. Erről a problémáról ir vezetőreket a szücsök és szörmeke-kereskedők hivatalos lapja. Azt hangsúlyozta, hogy a szücsipar és a szörmekekereskedelem hamarosan el fog szegényedni, ha a mai állapot még egyideig fennáll. Példákkal illusz-

rálja a közlemény, hogy a ma eladott szörmek vételáráért csak felcannyi új szörmet tud a szücs, vagy kereskedő beszerezni, az eredmény tehát az, hogy a raktár állandóan összeszuszorodik, a szakma vagyona folyton csökken. Különösen a külföldi beszerzéseknél jelentkezik feltűnően a pótlások hatalmas árcemelkedése, mert a külföldet az árak tekintetében korlátozás nem köti. A szörmekekereskedelem és a szücsipar tehát elsősorban tart igényt az utánpótlási ár érvényesítésére. (Magy. Tud.)

Briliánsért, ezüstért
a egmagasabb napiarat fizetek

Haslinger János

órák és ékszerész
Rákóczi-út 8. sz.

MOZI előadások Szilveszterkor 3, 5, 7, 9, 11 órákor kezdődnek

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Az istentiszteletek sorsrendje öcszlendő este és újév ünnepén a nagyváradai Székessyházházban. 1. Öcszlendő este 8 órákor hálaadó ájtatosságot tart: dr. Némethy Gyula prelátkanonok, szentbeszédet mond: Imrik S. Zoltán prelátkanonok. 2. Újév ünnepén egéznapi szentségimádás lesz. Reggel fél 8 órákor szentségimádás. Fél 8 és fél 9 órákor csendes szentmise. 10 órákor ünnepélyes főpapi nagymiséét celebrál: dr. Lindenberger János nagyprépost, evangéliumkor szentbeszédet mond: Molnár Kálmán prelátkanonok. Fél 12 órákor csendes szentmise. Este 6 órákor a szentségimádást befejező ájtatosságot tart: dr. Lestyán Endre prelátkanonok, szentbeszédet mond: Szakács János karkáplán.

Óvestí és újévi istentiszteletek a nagyváradai evangélikus templomban (Gróf Csáky István-u. 26.) A nagyváradai evangélikus templomban az óvestí istentisztelet december 31-én délután 6 órákor, az újévi pedig január 1-én délelőtt 10 órákor kezdődik. Január 2-től február végéig, a leghidegebb téli hónapokban az evangélikus istentiszteletek nem a templomban, hanem a fűtött tanásteremben tartatnak, ahol helyszűke miatt minden vasárnap és ünnepnap délelőtt 2 istentisztelet lesz: fél 9 órákor ifjúsági istentisztelet és 10 órákor a felnőttek istentisztelete. Ebben az időpontban tartatnak meg január 6-án a vikarezzti ünnepi istentiszteletek is.

MEGVÁSÁROLTA A VÁROS EÖSZE ANDRÁS LEGSZEBB SZOBRÁT. Nagyvárad, dec. 30. Csütörtökön délelőtt dr. Hlatky Endre főispán, dr. Soós István polgármester és dr. Dalló Gyula kulturatanácsos meglátogatták Eöze András szobrászművész kiállítását az Ujságiró Otthonban s nagy elragadtatással szemléltek a gyönyörű szobrokat, amelyek közül a „Bíráló Jézust”, ezt a művészi tökélytel mintázott fejet megvásárolták a város számára. A kiállítás egyébként, amely teljes sikerrel végződött, ma, csütörtökön este zárul.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejtetlen jó feleségem, illetve édesanyám elhunytá alkalmából bármely módon részvétüket nyilvánították, s ezzel mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk halás köszönetet.

DARABONT GYULA és családja.

Elkészült az új japán tengeralatti alagút. Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A második tengeralatti alagút, amely Simonosekit Modzsival öcszeköti, december 31-ére anynyira elkészül, hogy átútik az utolsó sziklafalat. A második alagút furásának óriási munkája több mint két évig tartott.

RABLÓTÁMADÁS A SCHLAUCH-TÉREN. Nagyvárad, dec. 30. Csütörtök reggel megjelent a rendőrségen *Enyedi József* cipész. Schlauch-tér 32. szám alatti lakos, aki bejelentette, hogy tegnap éjszaka 11 órákor ment haza. A Schlauch-tér elhagyatott részén három férfi megtámadta, súlyosan összeverték, majd elvették kalapját és irattáskáját. Kára meghaladja a 250 pengőt. A rendőrség megindította a nyomozást a rablótámadás tettesének közrekerítésére.

Allamosítják Bolíviában a tengelyalattvalóinak vállalatát. Zürichből jelentik: (MTI) Washingtonból jelentik a Svájc Távirati Iroda: A tengelyhatalmak alattvalóinak birtokában levő vállalatokat mielőbb allamosítani akarják Bolíviában.

A VÁRADÓSSI LEGÉNYEGYLET A SEBESÜLT KATONÁKÉRT. A nagyváradóssi róm. kat. Legényegylet által, karácsony másodnapján rendezett jótékony célú előadás tiszta bevételéből P. 67.80 küldött be a sebesült katonák javára. *Dr. Tombory Béla* plébános.

Merénylet áldozata lett az észországi rendőrség főnöke. Stockholmból jelentik: (MTI) Az Afton Tidningen jelentése szerint Woldemar Tommver, az észországi állambiztonsági rendőrbiztoság főnöke merénylet áldozata lett.

A Kúria — most első ízben — felmentett jogerősen elítélt vádlottakat. A Kúria dr. Gregics Károly-tanácsa rendkívül érdekes háttérű bűnper tárgyal, amelynek 70 vádlottja volt, Verzár Sándor 25 éves ideiglenes tisztviselő a marosvásárhelyi közlelemzői ügyosztályon dolgozott s különféle élelmiszer-jegyeket meg egy-egy utalványokat lopott és azokat zugban forgalomba hozta. A jegyzőért leleplezték és rajta kívül még 70 személyt állítottak bíróság elé. A törvényszék első fokon Verzár 6 évi fegyházra ítélte és ugyanannyit kapott Kertész Sándor kereskedő is, míg a többieket kisebb-nagyobb szabadságvesztésre ítélték. A vádlottak között 23 orgazda is volt, azokat pénzbírsággal sújtották. A semmisségi panaszokat most vizsgálta felül a Kúria és néhány vádlott büntetését mérsékelte, ugyanekkor azonban az orgazdaság miatt jogerősen elítélt 23 vádlottat a legfelsőbb bíróság felmentette, mert a törvény olyan ügyekben, amelyekben elsőfokon a törvényszék öttagú külön tanácsa ítélezik, erre módot nyújt. Ez volt az első eset, hogy a Kúria jogerősen elítélt vádlottakat a vádnak és következményeinek terhe alól felmentett.

MÁRCIUS 31-IG VADHUST ÁRUSÍTHATNAK A HENTESEK ÉS MÉSZÁROSOK. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Kormányrendelet jelent meg, amelynek értelmében a hentesek és mészárosok 1944 március 31-éig iparigazolványuk alapján mindennemű vadhúst is árúsíthatnak.

BELVÁROSI

Régi keringő

Páger, Szörényi, Szilassy, Bilicsi
 Csütörtökön utoljára:
Szerelmes asszony

Herczeg Ferenc bűbályos vigjátéka

Gyurkovics fiuk

Főszerepben: Szilasy, Turay Ida, Simor, Rajnay, Perényi
 Pénteken a CASINO-ban
 Záróameghosszabbítás miatt este 9 és 11 órai kezdettel is tartunk előadást.
 Rendes mozi helyárák

A legújabb nagyszerű Vaszari vigjáték!

Megálmodtalak

Főszerepben: Muráti Lili és Bilicsi Tivadar
 A közönség kedvencei, soha nem látott mókákkal, franciás szellemességgel mulattatják a közönséget
Előadások kezdete pénteken 3-5-7-9-11 órákor
 Ma utoljára
Botrány
 Bemutató pénteken az APOLLO-ban

Városi tehenészetet szervezett Kolozsvár városa. A Magyar Tudósító jelenti: Kolozsvár város közigazgatási bizottságának legutóbb tartott ülésén Folyovich János bejelentette, hogy a város a tehenészetek felújítására városi tehenészetet rendezett be. Egyelőre 35 tehenet vásároltak Kárpátaljáról. A tehenek számát fokozatosan növelik, úgyhogy a termelést napi 300 literre fokozhassák. A tehenészet tej- és tejtermékeiből elsősorban az anya- és csecsemővédő intézetet látják el, a felesleget pedig a gyermekmenhelynek és a tüdőbeteg-gondozó intézetnek juttatják. A város a tehenészetet az új évben kibővíti.

Nagy Sári

porcellánfestő iparművész
Kiállítása
 az Ujságiró Otthon külön termében. Kézfestésű és művészi porcellántárgyak. Nyitva délelőtt 11-től egész nap.

ÉRTESÍTÉS. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textiliparosok szakcsoportja értesíti tagjait, hogy a bérlés-utalványok kiosztását megkezdte. Elnökség.

Sok gyomorbeteg ember nagy megkönnyebbülést ér el, ha félbrával étkezés előtt egykét evőkanálnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet vesz be. Kérdezze meg orvosát!

BESZÉDIDŐ KORLÁTOZÓ KÉSZÜLÉKEK A BUDAPESTI UTCAI TELEFONOKNÁL. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A budapesti helyi távbeszélő forgalom tehermentesítése érdekében a m. kir. posta december 31-én a budapesti egységes távbeszélő hálózatban, a pénzbedobásra működő készülékekkel ellátott összes utcai nyilvános távbeszélő állomásokon, beszéddidőtartam korlátozó berendezést helyez üzembe. Ugyanilyen berendezés létesül a nem utcai, hanem egyéb helyeken felszerelt nyilvános távbeszélő állomások egy részén is. Az időtartamkorlátozó berendezés, az állomásról kiinduló helyi kapcsolást, a hívás kezdetétől számított öt perc elteltével, figyelmeztetés nélkül bontja.

Nagy Szilveszter-est az Ujságiró Otthonban

Az Ujságiró Otthon Szilveszter este igen érdekes és változatos műsorral kedveskedik tagjainak és azok vendégeinek. A műsorban fellépnek a hazai legjobbjak legjobbjai művészei. Kaplák, Trófiák, Kabaró- és Ének-számok váltakoznak. A klubvezetőség még igen sok meglepetésről is gondoskodik. A természet is gyönyörűen földszitlik. A díszítést Schmidt, az ismert művészi érzéssel végzi, a karikatúrákat pedig Balázs G. Árpád festőművész készíti. A helyiök nyomatott műsorkapnak. Az estét az Ujságiró jóltáti alapjának céljaira rendezik.

Szolgáltatás gyógyszertarak:

V. CSOPORT:

KLEOPATRA gyógyszertár Kossuth Lajos-utca 2. (Earla Dezső) 15-15.
CSILLAG gyógyszertár, Mussolini-tér 3. (E. Gsepő Z.) 25-51.
MATYÁS KIRALY gyógyszertár, Szt. János-u. 50. (Ajtay G. Gyula) 21-31.
SENT ANTAL gyógyszertár, Garlicy-u. 14. (Atlasz Lajos) 13-55.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathat reggeliz tart.

Milyen foglalkozási ágakban keresnek munkát és találnak elhelyezkedést a nagyváradai munkanélküliek

(Nagyvárad.) A nagyváradai m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szlágyi Dezső-u. 28. Telefon: 25-76) 1943. évi december hó 29-én kelt kimutatása szerint, az elmúlt héten elhelyezett 20 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

1 asztalos, 5 hádogos, 5 napszámos, 6 sütő, 3 kifutó szolga, 1 kocsis, 5 bejárónő, 7 mindenesleány, 3 szakácsnő, 1 szobaleány, 3 mosónő.

Foglalkozást keresnek:

12 ipari szakmunkás, 10 gyári, be-tanított és egyéb segédmunkás, 4 kereskedősegéd, 3 tisztviselő, 1 tisztviselőnő, 5 szolga, 1 ápoló, 1 bejárónő, 5 mindenesleány, 1 szakácsnő, 1 nevelőnő.

Foglalkozást kereső ipari szakmunkások:

Asztalos 1, borbély 2, kereskedősegéd 4, kovács 1, kőműves 1, molnár 1, vasztergályos 1, villanyszerelő 1.

A közvetítés teljesen ingyenes. A munkakeresők személyesen jelentkezzenek.

RÁDIÓ

PÉNTEK, DECEMBER 31. Budapest I.

6.00 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
 8.35 Délelőtti muzsika.
 11.15 Dalművészetek.
 11.40 Mi minden okozhat fejfájást? — Felolvasás.
 12.10 Melles Béla zenekar.
 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
 14.00 A rádiózenekar műsorából.
 15.05 A Budapesti honvéd őrszázalaj zenekara.
 16.00 A mentők Szilvesztere. Előadás.
 16.10 Liszt: Mefiszto — keringő.
 16.25 Német hallgatóinknak.
 17.00 Úzen az nemzetközi Vöröskereszt.
 17.10 Mi történt az elmúlt hat hónap alatt. Hangfelvétel.
 18.10 Ravasz László dr. református püspök előadása.
 18.25 Kodály: Te Deum.
 20.00 Világjáróművészek muzsikával, dallal köszöntik kedves hallgatóinkat.
 21.00 Hogy voóóóóó!
 22.20 Szabad egy táncra.
 23.20 Rádiózenekar.
 23.55 Vitéz Somogyváry Gyula köszöntője.
 24.00 Efelre zúgnak a kenderesi harangok. — majd Himnusz.
 Utána: Vörösmarty Mihály; Szózat; Elmondja Somlay Artúr. Majd: Rákóczi-induló.
 0.45—3.00 Boldog Újévet. Dal, tánc, muzsika köszönti az Újéztendőt.

Budapest II.

18.05 Az Operaház előadásának közvetítése: Deneyér.
 21.10 Örök muzsika.

SPORT

Nagyszabású Szilveszter-estet rendez a NAC az Újságíró Otthon vöröstermében

A NAC vezetősége úgy határozott, hogy a csapat őszi elsőjét és a Karácsonyi Serleg győzelmét nagyszabású Szilveszter-est keretében ünnepli meg. A tervet városszerte nagy örömmel fogadta a zöld-fehér szurkoló tábor és a nagy érdeklődésre való tekintettel, az Újságíró Otthon vörös termében rendezik meg az estét, hogy megfelelő férőhely álljon rendelkezésre.

A vezetőség és a játékosgárda is teljes számban résztvesz az ó-estendő bucsuztatásán s a rendezőség mindent elkövet, hogy a nagytömegű szurkolótábor is jól érezze magát. Az Újságíró Otthon szilveszteri karikatúra bemutatóján a NAC is szerepelni fog. Balázs G. Árpád festőművész tegnap este járt fent a zöld-fehér tanyán, hogy nagyszabású művéhez a vezetőkről és játékosokról vázlatokat készítsen.

A NAC szilveszteri estéjével kapcsolatosan felkerestük Krüger Károly sportigazgatót és az előkészületek iránt érdeklődtünk:

— Szilveszteri összejöveteliink

iránt máris olyan nagy az érdeklődés, hogy a mi helyiségeink nem volna-nak alkalmasak a nagy szurkolótömeg befogadására. — mondotta a sportigazgató. — Éppen ezért úgy láttuk helyesnek, hogy az Újságíró Otthon vörös termében rendezzük meg a zöld-fehér Szilvesztert. Ez megfelelő nagy helyiség s így mind azoknak, akik megfelelő helyet kívánnak biztosítani, szívesen állunk rendelkezésére, ha kívánságukat idejében bejelentik hozzánk.

— S mi az oka, hogy az idén ilyen nagy az érdeklődés a NAC Szilvesztere iránt?
 — Ennek igen egyszerű a magyarázata — mondotta Krüger Károly. Most ünnepelhetik a szurkolók a csapatot őszi elsőjéért és a Karácsonyi Serleg győzelmével. Ezzel zárjuk le a szépsikerű őszi fordulót is. És a lelkes szurkolók együtt akarnak ünnepelni a csapattal.

A rendezőség ezúton közli, hogy helyigénylést a 27—31. sz. telefonon is felvesz, a nap bármelyik részében.

SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Fehérvári huszárok, csütörtöktől

Fehérvári huszárok. Erdélyi Mihály nagyszerű operettjét csütörtökön este háromnegyed 7 órakor, bemutató bérletben mutatja be a színház, Szabó Ernő rendezésében. A bérleti előadása pénteken este háromnegyed 7 órakor, szombaton este, vasárnap délután és este pedig bérletszünetben kerül színre. Főszereplők: Lányi Emmi, Göndör Klári, Antal Erzsébet, Szögi Arany, Szabó Ernő, Gulácsy Albert, Lendvai Lajos, Harasi Gyula, Tanai K. Emil és Barys Béla. Sok-sok humor és kacagás. Hangulatos muzsika. Pompás kiállítás.

Szenzációs lesz a színház Szilveszteri vidám-est műsora. Tréfák, bohózatok, villám-tréfák, magánszámok, duettek, kuplék, táncszámok. **Szilveszteri sorsolás!** Fellépnek a társulat kedvencei. Kezdeté este 10 órakor. Konferál: Szabó Ernő.

A Református Kulturházban Szilveszter este 11 órai kezdettel a színház **Szilveszteri vidám est**-et rendez ugyanazzal a műsorról, mint a színházban. Jegyek elővételben a színházi pénztárnál kaphatók.

Fekete Péter, az idény legnagyobb sikerű operett-újonsága szombaton délután egyneked 4 órakor, **olcsó helyárakkal** kerül színre.

Szilassy László, a magyar filmek kedvence, január 5-én, a **Mária főhadnagyban** vendégszerepel a színházban. A m. t. bérletközönség helyeit erre az előadásra szombaton este 6-ig tartjuk fent.

A m. kir. Operaház balettagyjüttesének vendégjátéka január 8-án, este és 9-én délelőtt 11 órai kezdettel lesz. Harangozó Gyula, Kálmán Etelka, Salay Zoltán, Horváth Erzsébet, Pintér Margit és 12 tagu ba-

lettkar felléptével, Paul Tibor vezényletével. A m. t. bemutató bérletközönség helyeit a január 8-iki előadásra, az A-bérlet közönség helyeit a 9-iki délelőtti előadásra hétfőn este 6 óráig tarja fent a színházi pénztár. A balet-előadásokra jegyek elővételben január 1-én 10-től kaphatók.

HETI MŰSOR:

Csütörtök este a: **Fehérvári huszárok**, bemutató bérlet.

Pénteken este háromnegyed 7 órakor: **Fehérvári huszárok**, A-bérlet.

Pénteken este 10 órakor a színházban: **Szilveszteri vidám est**.

Pénteken este 11 órakor a Református Kulturházban: **Szilveszteri vidám est**.

Szombaton délután egyneked 4 órakor: **Fekete Péter**.

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: **Fehérvári huszárok**.

A kultuszminiszter elismerése a legjobb filmteljesítményeknek

Szinyei Merse Jenő vallás és közoktatásügyi miniszter elhatározta, hogy a magyar filmgyártás legkiemelkedőbb alkotásait évről-évre hivatalos elismerésben részesíti. Most első alkalommal az utóbbi két esztendő magyar filmjeit vette elbírálás alá és az Országos Nemzeti Filmbizottság javaslatára a következőknek fejezte ki elismerését az emlékdíjak egyidejű adományozásával: 1. A Hunnia Filmgyár igazgatóságának Nyíró József Emberek a havason című filmjéért, mint az 1941-42. és 1942-43. év legművészeibb magyar filmjéért. 2. Eiben István filmoperatőrnek. 3. Dudás László építész-mérnök-filmdiszlet-

tervezőnek, 4. Farkas Ferenc zeneeszerzőnek, 5. Bánky Viktor rendezőnek, 6. Zilahy Lajosnak és 7. Dékány András filmkritikusnak. Az emlékdíjakat Szinyei Merse Jenő miniszter a Nemzeti Filmbizottság ülésén személyesen adja át a jutalmazottaknak.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Férfi ruhákat, használtakat legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-ter 1. 910

Eladók város közelében több új magánház, beköltözhető több kisebb, nagyobb bérházak és telkek. Özy, Tatayné, Szigiéti-u. 12. Telefon 28-74. 265

Eladó falra akasztható dobkályha, Balassa-ter 3. ajtó 3. 281

Modern új hálószoba, butor lakáshány miatt eladó. Gyulai Pál-u. 7. — Telefon 16-62, 28-69. 312

Kombináltszoba, konyha, rekamer eladó. Verő asztalos, Kapucinus-u. 11. 735

Allást nyee

Fűszerszakmában jártas kisaeszonny azonnal felveszek. Címlet a kiadóba kérek. 322

Fiatallab, jól főző mindenes keresz-tény urj háznál azonnal felvétetik. — Cím a kiadóban. 317

Allást keces

Keresztény urilány középiskolai végzettséggel és 3 nyelvtudással irodai al-lást keres mielőbbi belépésre. „Agilie” jeligen a kiadó továbbit. 320

Hűlőnfele

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű fergék irtását 38 évi gyakor-lattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 913

Thökölly-út 15. sz. alatt levő 1 szoba, konyha, speiz és kertek lakásmat el-cserélném a rét környékén 1 kicsi szoba-val. Címlet a kiadóba kérek. 310

Fajalma olcsón beszerzhető Szacsavá-utca 17. pincében, Teleki-u. 2. 246

Varrógépjávitás egy évi felelősséggel Jakob műszerésznél, Kossuth-u. 5. Tele-phon 23-30. 65

Menyasszony és koszorúleány mű-virág fejdíszek és kézicsokrok. Ezüst-és aranylakodalmakra csokrok és ko-sarak olcsón, szép kivitelben megren-delhetőek. Ruhákra virágok rakaton, azonkívül hozott anyagokból is olcsón készülnek. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébet-liget) sportpályánál.)

Százsz gyújtófa állandóan kapható. Görbe-u. 5. udvarban. (Csengeri-u. mel-letti). 325

Kávéházakban és vendéglőkben ké-ri Magyar Lapok-at.

Lakás

Butorozott szobát keres városi tiszt-viselő. Címeket a városházán, főportá-sánál kérem leadni. 325

Elveszett

Elveszett havasi gyopármitás női angy karkötő. Megtaláló 100 P jutalom ellenében adja le városháza 21. Suhay-dánál. 324

KIADÓTULAJDONOS:

SENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

A szerkesztést felelősséggel viselő igazgató lelet.
 Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos
 főzetés vezető Szent László-nyomda R.-T.
 igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. hőrforgónén Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szán